

Pedwar prosiect ar y rhestr fer am ragoriaeth mewn cynaliadwyedd amgylcheddol

10/03/2022

Arddangosfa World of Good

Gwaith adnewyddu carbon isel ac arddangosfeydd sy'n cynnwys deunyddiau wedi'u hailgylchu a negeseuon amgylcheddol cryf a gydnabyddir ar restr fer Prosiect Cynaliadwy Amgueddfeydd + Treftadaeth y Flwyddyn eleni.

Am y drydedd flwyddyn yn olynol, rydym wedi partneru gyda Gwobrau Amgueddfeydd + Treftadaeth i noddi'r categori cynaliadwyedd. Mae pedwar ymgais a ddangosodd arferion cynaliadwyedd amgylcheddol rhagorol yn 2021 ar y rhestr fer ar gyfer ennill y wobr – gallwch weld y rhestr isod.

Mae'r prosiectau a gynrychiolir ar y rhestr fer eleni wedi dangos gwydnwch, creadigrwydd ac awydd i esblygu ac ymateb i newid.

Anna Preedy, Cyfarwyddwr Amgueddfeydd + Treftadaeth

Mae gwobrau blynyddol Amgueddfeydd + Treftadaeth yn ddathliad o amgueddfeydd, treftadaeth a sefydliadau diwylliannol ledled y DU. Mae categori [Prosiect Cynaliadwy'r Flwyddyn](#) yn arddangos arfer gorau o ran cynnal prosiectau neu arddangosfeydd sy'n amgylcheddol gynaliadwy.

Ym mis Tachwedd y llynedd, cyhoeddwyd y bydd hyd at ddau enillydd y wobwr hon am y tro cyntaf yn 2022:

1. un sydd wedi defnyddio dulliau syml, fforddiadwy a hawdd eu trosglwyddo un sydd wedi cyflawni prosiect cyfalaf sy'n amgylcheddol gynaliadwy

Gwnaethom ehangu'r wobwr i ysbrydoli ac ysgogi prosiectau o bob maint i 'feddwl yn gynaliadwy'.

Dyweddodd Anna Preedy, Cyfarwyddwr Amgueddfeydd + Treftadaeth: "Er bod y ddwy flynedd ddiwethaf wedi bod yn heriol heb amheuaeth, mae'n ysbrydoledig gweld sut mae byd amgueddfeydd a threftadaeth wedi ymateb i'r her, wedi arloesi ac esblygu. Mae'r prosiectau a gynrychiolir ar y rhestr fer eleni wedi dangos gwydnwch, creadigrwydd ac awydd i esblygu ac ymateb i newid. Maen nhw'n cynrychioli'r gorau o'r goreuon."

Rhestr fer Gwobr Prosiect Cynaliadwy Amgueddfeydd + Treftadaeth y Flwyddyn

Wright a Wright: Adnewyddu Amgueddfa'r Cartref

Gweithiodd Wright and Wright gydag Amgueddfa'r Cartref i adnewyddu ac ehangu ei leoliad rhestredig Gradd I 300 mlwydd oed yn Llundain, heb unrhyw gynnydd cyffredinol yng nghais ynni'r adeilad.

Roedd y gwaith carbon isel yn cynnwys: inswleiddio toeau a lloriau, gosod gwres a thrydan newydd yn lle'r rhai a oedd yn cael eu gwresogi, a chloddio i greu gofod oriel newydd yn y llawr gwaelod isaf. Dim ond dau estyniad pafiliwn newydd a adeiladwyd ganddynt, ac mae to 'gwyrd' wedi'i blannu ar un ohonynt, wedi'i blannu â phlannu d?r isel sy'n gallu gwrthsefyll yr hinsawdd.

Llwyddodd y prosiect i aildefnyddio ac addasu'r adeiladau presennol yn gynaliadwy, tra'n parhau i gadw hanes cyfoethog y safle am genedlaethau i ddod.

To gwyrdd y pafiliwn newydd, gan ymestyn y gerddi presennol. Credyd: Amgueddfa'r Cartref

Discovering42: Arddangosfa Ail-ddychmygu Realiti

Nod yr arddangosfa Ail-ddychmygu Realiti oedd hysbysu, ysbrydoli a grymuso ymwelwyr i ymateb i broblemau gwastraff a sut mae'n cyfrannu at newid yn yr hinsawdd.

Wedi'i greu gan Discovering42, cwmni digwyddiadau creadigol o Gernyw, mae'r arddangosfa'n gynllun peilot ar gyfer canolfan gelfyddydau, gwyddoniaeth a chynaliadwyedd a arweinir gan y gymuned yng Nghernyw. Mae'n cynnwys gofod trochi sy'n defnyddio ystod eang o ddeunyddiau gwastraff, fel hen ddrysau a byrddau corff. Comisiynwyd artistiaid lleol, a oedd yn defnyddio deunyddiau a oedd ar gael mewn siop sgrap leol, neu a brynwyd yn lleol yn ail-law.

Mae'n cynnwys dros 20 o arddangosion, gan chwaraewr recordiau sy'n cael ei bweru gan feiciau sy'n defnyddio hen fodur peiriant golchi, i ystafell drych coedwig law wedi'i gwneud o ddrychau a roddwyd.

Arddangosfa o chwaraewr recordiau sy'n cael ei bweru gan feiciau gan ddefnyddio hen fodur peiriant golchi. Credyd: Ail-ddychmygu realiti

Amgueddfa Drafnidiaeth Dundee: Arddangosfa COP-26

Fel rhan o gydweithrediad wyth sefydliad o'r enw Museums For Climate Action, cynhaliodd Amgueddfa Drafnidiaeth Dundee arddangosfa yn COP-26 yn Glasgow. Archwiliodd sut y gall amgueddfeydd gefnogi'r newid i dechnoleg a ffyrdd o fyw sy'n ystyriol o'r hinsawdd.

Cafodd yr arddangosfa ei churadu o bell, ac roedd y cynnwys a'r deunyddiau a ddefnyddiwyd yn ystyried cynaliadwyedd amgylcheddol. Roedd deunyddiau rhyngweithiol yn cael eu huwchgylchu a'u hailddefnyddio, gan ddefnyddio inc di-doddydd, paneli arddangos ailgylchadwy, a char trydan o 1967.

Roeddent hefyd yn ymgorffori Nodau Datblygu Cynaliadwy'r Cenhedloedd Unedig yng nghynnwys yr arddangosfa, megis llinell amser yr Alban ar gyfer gweithredu amgylcheddol, sy'n cynnwys gwahardd gwerthu cerbydau petrol a disel erbyn 2032.

Bydd y deunyddiau'n cael eu hailddefnyddio mewn arddangosfa newydd yn Amgueddfa Drafnidiaeth Dundee yn 2022, o'r enw: Ceir, COP-26 a'r Argyfwng Hinsawdd.

Trosolwg o'r gofod arddangos, gyda deunyddiau rhyngweithiol a phaneli wedi'u gwneud o ddeunyddiau wedi'u hailgylchu. Credyd: Amgueddfa Drafnidiaeth Dundee

Amgueddfeydd Wakefield a Chestyll: Arddangosfa World of Good

Mae World of Good yn ceisio ysbrydoli pobl i gymryd camau uniongyrchol ac ystyrlon ar yr argyfwng hinsawdd. Mae'n cynnwys:

- arddangosfa amlsynhwyraidd, a grëwyd gan ddefnyddio deunyddiau a dulliau cynaliadwy
- adnoddau addysgol ar gyfer ysgolion a chymunedau
- ymgyrch addewid gyhoeddus – sydd wedi ysgogi dros 1300 o addewidion ar-lein
- manifesto a chynllun gweithredu amgylcheddol ar gyfer eu gwasanaeth amgueddfeydd

Mae'r arddangosfa wedi'i hysbrydoli gan lythyrau Charles Waterton, amgylcheddwr o'r 19eg ganrif a adeiladodd warchodfa natur gyntaf y byd. Mae'n defnyddio sylwebaeth gan arbenigwyr enwog – fel Syr David Attenborough, Liz Bonnin a Chris Packham – i ysgogi gweithredu gan gynulleidfaoedd, darparu camau cyraeddadwy iddynt eu cymryd, a gwneud ymrwymiad i weithredu.

Yr artist Andy Singleton gyda rhai cerfluniau papur a greodd ar gyfer arddangosfa World of Good. Credyd: World of Good

Y seremoni wobrwyo

Bydd enillwyr ein rhestr fer yn cael eu cyhoeddi yn seremoni [Gwobrau Amgueddfeydd + Treftadaeth](#) eleni, a gynhelir yn Llundain ar 11 Mai 2022.

Ydych chi wedi cael eich ysbrydoli?

Rydym yn disgwyl i bob prosiect a ariennir gennym wella eu [cynaliadwyedd amgylcheddol a chreu manteision cadarnhaol i fyd natur](#). Os cewch eich ysbrydoli gan y prosiectau sydd ar y rhestr fer eleni, ac eisiau rhedeg prosiect cynaliadwy eich hun, darllenwch ein [canllawiau cynaliadwyedd amgylcheddol](#) a dysgwch fwy am [yr hyn yr ydym yn ei ariannu](#).

Efallai y bydd gennych chi ddiddordeb hefyd mewn ...

Straeon

Astudiaeth achos: Pwll Jiwbilî Penzance

Y prosiect Mae Pwll jiwbilî yn lido Art Deco 85 oed sydd wedi'i leoli ger harbwr Penzance yng Nghernyw. Ar ôl cael ei adnewyddu, agorodd yn 2020 gyda phwll gwres geothermol cyntaf y DU. Mae'r system wresogi geothermol arloesol yn gweithio drwy echdynnu d?r cynnes o ffynnon geothermol dwfn 410m –

Hub

Sut i ystyried cynaliadwyedd amgylcheddol yn eich prosiect treftadaeth

Rydym yn disgwyl y safonau uchaf o ran cynaliadwyedd amgylcheddol ym mhob un o'r prosiectau rydym yn eu hariannu – ac mae llawer o ffyrdd i ddechrau arni.